

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องทักษะการทำงานและปัจจัยเงื่อนไขในการพัฒนาทักษะการทำงาน ของแรงงานภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่น : การศึกษาในกลุ่มประชาคมภาคเหนือตอนบน กรณีศึกษาจังหวัดน่าน

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของกลุ่มประชาคม (Civic groups) ภาคเหนือตอนบน โดยพิจารณาทักษะการทำงานทั้งของกลุ่มและของปัจเจกบุคคล รวมทั้งศึกษาปัจจัยเงื่อนไขในการพัฒนาทักษะการทำงาน

การวิจัยได้คัดเลือกกลุ่มประชาคมจังหวัดน่านที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นและมีศักยภาพเป็นที่ยอมรับในระดับพื้นที่มา 5 กลุ่มประชาคม วิธีศึกษาใช้การปฏิบัติงานภาคสนามหลายขั้นตอนและใช้แนวทางผสมวิธี (Mixed methodology) เป็นหลัก รวมทั้งได้จัดประชุมปฏิบัติการ (Workshop) กับกลุ่มประชาคมและผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) โดยจัดเวที 1 ครั้ง ในจังหวัดพื้นที่การวิจัย เพื่อให้มีการสื่อสารทางสังคม (Social communication) เกี่ยวกับผลการวิจัยและแสวงหามาตรการร่วมในแนวทางประชาคม เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่พึงประสงค์ของแต่ละพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดน่านอยู่ในระยะเริ่มต้นการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประชาคมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอาชีพรองหรือแหล่งรายได้เสริม มีทุนทางระบบนิเวศ (Ecology capital) ทุนทางสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม (Social, Cultural capital) เป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการจัดการท่องเที่ยว ผวนวกับทุนมนุษย์ (Human capital) ในบางด้าน เช่น ด้านอัยยาศัยไมตรีที่ดั้งาม เป็นเงื่อนไขให้การท่องเที่ยวเกิดขึ้นและดำรงอยู่ในชุมชน ท่องเที่ยวนั้นๆ

ประชาคมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในชุมชน ยังขาดจุดเน้นโดยแน่ชัดว่าจะจัดการท่องเที่ยวในแนวทางที่มุ่งปริมาณนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว หรือจะมุ่งเน้นการท่องเที่ยวในกระแสทางเลือก (Alternative tourism) ที่มุ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สร้างความสมดุลระหว่างรายได้กับการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ระบบนิเวศ รวมทั้งการสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

โครงการทักษะการทำงานและปัจจัยเงื่อนไขในการทำงาน
ของแรงงานภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่น
: การศึกษาในกลุ่มประชาคม (Civic groups) กรณีศึกษาจังหวัดน่าน / ง

ทักษะทั้งในระดับองค์กรประชาคมและทักษะระดับปัจเจกบุคคลจะมีจุดแข็งด้านการให้บริการ (Service) ที่เชื่อมไปด้วยอัธยาศัยไมตรี (Hospitality) การสร้างความอบอุ่น ความสำนึกในความเป็นเพื่อนมนุษย์ (Human touch) ขณะที่ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านการบริหารจัดการ (Management) และการปฏิบัติงานเป็นเครือข่าย (Network) ข้ามประชาคม

แนวทางการพัฒนาทักษะที่ควรเกิดขึ้นคือ การสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มประชาคม และเครือข่ายขององค์กรประชาคม (Civic network) พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันในเนวราบภายใต้ความไว้วางใจต่อกัน (trust) มากขึ้น ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

การปรับเปลี่ยนทักษะความคิดในประเด็นการทำงานร่วมกันแบบเสมอภาคและเท่าเทียมกันระหว่างภาคีต่างๆ เป็นจุดเริ่มต้นก่อนการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ การสื่อสารกระบวนการทัศนคติการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับรู้และเข้าใจให้ตรงกันเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ทุกฝ่ายมีเป้าหมายเดียวกัน การพัฒนาทักษะการทำงานขององค์กรและปัจเจกบุคคลจึงจะเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองเป้าหมายร่วมของประชาคมการท่องเที่ยว

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อสังเกตว่าการจัดการท่องเที่ยวในแนวทางประชาคม การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเรียนรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน และชุมชนที่เข้มแข็งจะนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ การกำหนดให้มีเวทีท้องถิ่นในการนำเสนอผลการวิจัยเบื้องต้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามประชาคมและจุดประกายการสร้างเครือข่ายประชาคมการท่องเที่ยวในจังหวัด ซึ่งควรจะได้รับการสานต่อให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป